

Canllawiau Ailgylchu ar Ochr y Ffordd Cyngor Sir Penfro

Yr hyn y gellir ac na ellir ei gasglu ar gyfer ailgylchu gan ddeiliaid tai a sut y dylai'r deunyddiau hyn gael eu cyflwyno i'w casglu. Bwriedir i'r canllawiau hyn:

- Gynyddu cysondeb mewn ailgylchu gwastraff cartrefi ar draws Sir Benfro
- Lleihau dryswch i ddeiliaid tai
- Gwella ansawdd y deunydd
- Arbed arian

Pam dylech chi ailgylchu?

Fe allwn ni i gyd wneud gwahaniaeth.

Mae Ailgylchu yn Diogelu Adnoddau

Mae eich deunyddiau wedi eu hailgylchu yn adnoddau gwerthfawr a thrwy ailgylchu rydym yn lleihau'r angen i ddefnyddio mwy o adnoddau naturiol. Pan fyddwn yn ailgylchu, mae deunyddiau a ddefnyddiwyd yn cael eu troi yn nwyddau newydd, gan leihau'r angen i ddefnyddio adnoddau naturiol. Os na chaiff deunyddiau a ddefnyddiwyd eu hailgylchu, mae nwyddau newydd yn cael eu gwneud drwy echdynnu deunydd crai, ffres o'r ddaear, drwy gloddio a choedwigaeth. Mae ailgylchu yn gymorth i ddiogelu deunyddiau crai pwysig ac yn amddiffyn cynefinoedd naturiol ar gyfer y dyfodol.

Mae Ailgylchu yn Arbed Ynni

Mae defnyddio deunyddiau wedi eu hailgylchu yn y broses o weithgynhyrchu yn defnyddio llai o ynni o lawer na'r hyn sydd ei angen i gynhyrchu nwyddau newydd allan o ddeunyddiau crai - hyd yn oed wrth gymharu'r holl gostau

cysylltiedig gan gynnwys cludiant ac yn y blaen. Ar ben hynny, mae yna arbedion ynni ychwanegol oherwydd bod angen mwy o ynni i echdynnu, puro, cludo a phrosesu deunyddiau crai yn barod ar gyfer diwydiant o gymharu â darparu deunyddiau sy'n barod ar gyfer y diwydiant. Er enghraifft, mae ailgylchu caniau alwminiwm yn arbed 95% o'r ynni sydd ei angen i wneud caniau newydd o ddeunyddiau crai ffres. Mae'r ynni a arbedir drwy beidio gorfod gwneud un can yn ddigon i redeg teledu am 3 awr.

Mae Ailgylchu yn Gymorth i Amddiffyn yr Amgylchedd

Mae ailgylchu'n lleihau'r angen i echdynnu (mwyngloddio, chwarela a thorri coed), puro a phrosesu deunyddiau crai, gwaith y mae'r cyfan ohono'n achosi llygredd aer a dŵr sylweddol. Gan fod ailgylchu'n arbed ynni mae hefyd yn lleihau allyriadau nwyon y tŷ gwydr, sy'n gymorth i fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd. Y llynedd, amcangyfrifir bod ailgylchu yn Sir Benfro wedi arbed 11,000 tonnall o allyriadau CO₂ - sy'n gyfwerth â thynnu 3000 o geir oddi ar y ffordd.

Mae Ailgylchu'n Lleihau Tirlenwi

Pan fyddwn yn ailgylchu, caiff deunyddiau y mae modd eu hailgylchu eu hailbroseu yn gynnyrch newydd, ac o ganlyniad mae swm y sbwriel a anfonir i'r safleoedd tirlenwi yn lleihau.

Mae Ailddefnyddio'n Arbed Arian

Drwy ailddefnyddio mwy, gallwn arbed arian a lleihau'r angen i ddefnyddio a chynhyrchu mwy o wastraff.

Ailgylchwch Bapur yn eich Bagiau Oren – Casgliadau Wythnosol

Ie, os gwelwch yn dda

- Papurau newydd ac atodiadau
- Cylchgronau, llyfrynnau a chatalogau
- Papur gwyn (e.e. Papur cyfrifiadur, llythyrau)
- Carpion papur
- Cyfeiriadur ffôn
- Taflenni a hysbysebion
- Amlenni
 - Gellwch gynnwys y rhai sydd â ffenestri

Cofiwch, os gwelwch yn dda

- Tynnwch unrhyw bapur lapio plastig a rhoddion am ddim o bapurau newydd, cylchgronau a hysbysebion a'u gosod yn y sbwriel cyffredinol.
- Papur yw un o'r deunyddiau mwyaf gwerthfawr y gellir eu hailgylchu - ond dim ond pan fydd yn lân

Na, dim diolch

- Ni ellir ailgylchu papur wedi ei staenio/sy'n fudr gyda bwyd, saim, paent neu faw arno.
 - Unwaith y bydd wedi ei faeddu â saim, ni ellir ailgylchu papur oherwydd na ellir gwahanu'r ffibrau oddi wrth yr olew yn ystod y broses ailgylchu.
- Hancesi papur
- Gwlân cotwm / padiau colur
- Hancesi papur llaith
- Deunydd lapio neu fagiau anrhegion heb fod yn bapur (e.e. deunydd lapio seiliedig ar ffoil)
- Pacedi creision neu bapur lapio melysion
- papur wal a phapur addurno

Sut mae papur yn cael ei ailgylchu?

Caiff papur a gesglir drwy ailgylchu ei ddioli a'i gludo i felinau papur lle y caiff ei newid yn bapur newydd.

Ailgylchwch Gerdyn a Chardbord yn eich Bagiau Oren – Casgliadau Wythnosol

Ie, os gwelwch yn dda

Pob cerdyn o gwmpas y cartref, gan gynnwys:

- Bocsys cardbord (e.e. bocsys grawnfwyd a bocsys yn dal tabledi'r peiriant golchi llestri)
- Cardbord gwrymiog
- Bocsys danfon nwyddau ar-lein ac amlenni cardbord. Tynnwch bob darn o blastig y tu mewn a pholystyren, yn ogystal â thâp pacio
- Cardiau cyfarchion heb gliter, argraffiadau ffoil neu unrhyw fath arall o argraffiad (dim clymau, rhubanau ac yn y blaen) Tynnwch yr eitemau yma i ffwrdd yn ogystal â bathodynau a batris.
- Bocsys wyau
- Papur llwyd

Na, dim diolch

Rhowch y rhain yn eich sbwriel cyffredinol

- Cerdyn wedi ei staenio/sy'n fudr gyda bwyd, saim, paent neu faw arno (e.e. blychau pítsa)
- Unwaith y bydd wedi ei faeddu â saim, ni ellir ailgylchu papur na cherdyn oherwydd na ellir gwahanu'r ffibrau oddi wrth yr olew yn ystod y broses ailgylchu.
- Cardiau cyfarchion gyda gliter

Ailgylchwch y rhain yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu Leol

- Cartonau bwyd a diod

Sut mae Cerdyn yn cael ei ailgylchu?

Caiff cerdyn a gesglir i'w ailgylchu ei ddidoli a'i gludo i felinau cerdyn lle y caiff ei newid yn gerdyn newydd.

Ailgylchwch deunydd lapio metel yn eich Bagiau Oren – Casgliad Wythnosol

Ie, os gwelwch yn dda

- Caniau diod
- Tuniau bwyd
 - Rhowch gaead tuniau y tu mewn i'r tuniau
- Tuniau bisgedi/siocled metel a'u caeadau
- Aerosolau
- Ffoil alwminiwm (e.e. ar gyfer coginio, gorchuddio bwyd)
 - Gwasgwch y ffoil at ei gilydd i wneud pêl
- Platiau ffoil alwminiwm (e.e. bwyd ar glud)
- Tiwbiau alwminiwm e.e. piwrî tomato

Cofiwch, os gwelwch yn dda

- Gwagiwch a thynnwch yr eitemau hyn drwy ddŵr - gall bwydydd neu ddioddydd dros ben lygru eitemau eraill i'w hailgylchu.
- Cewch adael labelau: bydd peiriannau yn sicrhau bod y rhain yn cael eu tynnu.
- Gellir gadael caeadau metel a chyrch ar gynwysyddion gwydr (e.e. caeadau metel ar botiau jam). Mae'r metelau hyn yn wahanol i ganiau/tuniau/aerosolau ac felly cânt eu hailgylchu mewn ffordd wahanol ac mae gosod caeadau yn ôl ar botiau jam a photeli yn lleihau'r posibilrwydd iddynt fynd ar goll yn y broses ddiidoli.

Na, dim diolch

Rhowch y rhain yn eich sbwriel cyffredinol

- Ffoil wedi ei lamineiddio (e.e. Bwyd cath/cydau coffi sy'n ailagor wrth i chi geisio eu gwasgu. Does dim modd ailgylchu'r rhain ar hyn o bryd.
- Pacedi creision a phapur lapio melysion

Ailgylchwch y rhain yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu Leol

- Cynwysyddion metel ar gyfer cemegau (h.y. white spirit, paent ac yn y blaen) neu olew peiriannau
- Offer cegin cyffredinol e.e. Cyllyll a ffyrch, sosbenni a phadelli.
- Unrhyw eitemau metel eraill, e.e. tegell, haearn smwddio, pibellau, nwyddau gwyn (WEEE)

Sut mae deunydd pacio metel yn cael ei ailgylchu?

Caiff caniau alwminiwm a ffoil eu troi yn ganiau yn ôl, ond mae caniau dur yn cael eu gwneud yn ingotau ac yn cael eu defnyddio i weithgynhyrchu dur.

Ailgylchwch boteli Plastig yn eich Bagiau Oren – Casgliad Wythnosol

Ie, os gwelwch yn dda

Yr holl boteli plastig clir a lliw o gwmpas y cartref:

- Poteli glanedydd a sebon
- Poteli hylif glanhau (e.e. hylifau glanhau'r ystafell ymolchi, cannydd ac yn blaen)
 - Gellir gadael y darnau plastig arnynt i'w hailgylchu
- Poteli nwyddau gofal y croen
- Poteli siampŵ/gel cawod
- Poteli diodydd swigod neu heb swigod a photeli dŵr
- Poteli llefrith
- Poteli bwyd planhigion a chwynladdwyr (darllenwch y labeli)

Cofiwch, os gwelwch yn dda:

- Gwagiwch a thynnwch yr eitemau drwy ddŵr a rhowch y caeadau/cyrc yn eu hôl
 - gall bwydydd neu ddioddydd dros ben lygru eitemau eraill i'w hailgylchu;
 - Os bydd poteli yn cynnwys hylif, efallai na fyddant yn cael eu hailgylchu gan eu bod yn mynd drwy'r broses ddi-doli awtomataidd (mae'r pwysau ychwanegol yn cadw'r botel rhag cael ei gwthio i'r llif ailgylchu cywir). Gall hylif wneud niwed hefyd i'r peirianwaith a llygru eitemau eraill i'w hailgylchu.
- Gadewch y labeli a'r caeadau: caiff y rhain eu tynnu yn y broses ailgylchu
- Gellir gwasgu poteli er mwyn arbed lle

Na, dim diolch

Rhowch y rhain yn eich sbwriel cyffredinol

- Poteli plastig yn cynnwys cemegau (e.e. hylif gwrthrewi)
 - Mae cemegau cryf sy'n wenwynig iawn yn beryglus i'r staff a gallant niweidio'r offer ailgylchu. Darllenwch y cyfarwyddiadau ar y botel am sut i gael gwared arni.
- Potiau plastig, tybiau neu blatiau brown neu ddu.
- Ffilm a bagiau plastig
- Polystyren

Ailgylchwch y rhain yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu Leol

- Potiau, tybiau a phlatiau plastig
- Cartonau bwyd a diod

Sut mae poteli plastig yn cael eu hailgylchu?

Caiff y poteli plastig a gesglir i'w hailgylchu eu troi yn belenni plastig a ddefnyddir ar gyfer gweithgynhyrchu dillad megis siacedi cnu, teganau, dodrefn neu ragor o boteli plastig.

Gwastraff bwyd - Tun gwastraff bwyd ar wahân - Wythnosol

Ie, os gwelwch yn dda

- Pob bwyd heb ei fwyta a gweddillion oddi ar blatiau
- Bagiau te/coffi mâl
- Bwyd sy'n hen neu wedi llwydo
- Cig amrwd neu wedi ei goginio, gan gynnwys esgyrn
- Pysgod amrwd neu wedi eu coginio, gan gynnwys esgyrn
- Cynhyrchion llaeth megis caws
- Wyau a phlisgyn wyau
- Reis, pasta, ffa
- Bwyd wedi ei wneud yn y popty megis bara, cacennau a chrwst
- Ffrwythau a llysiau gan gynnwys llysiau heb neu wedi eu coginio a chrwyn

Cofiwch:

Tynnwch bob bwyd allan o'i becyn

Na, dim diolch

Rhowch y rhain yn eich sbwriel cyffredinol:

- Deunydd lapio o unrhyw fath (os na ellir ei ailgylchu)
- Unrhyw ddeunydd nad yw'n wastraff bwyd
 - Bwyd yn unig sy'n addas ar gyfer y broses hon. Os caiff deunydd lapio a deunyddiau eraill eu cynnwys mae hyn yn achosi problem
- Hylifau - efallai y bydd y rhain yn gollwng, gan achosi colli hylif wrth gludo'r gwastraff bwyd.

Ailgylchwch y rhain yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu Leol

- Olew Coginio.

Sut mae gwastraff bwyd yn cael ei ailgylchu?

Anfonir gwastraff bwyd a gesglir ar ochr y ffordd i gyfleuster Treulio Anaerobig yn Ne Cymru; yn ystod y broses hon mae ynni'n cael ei greu ac mae gwrtaith o safon PAS 110 yn cael ei gynhyrchu.

Deunydd lapio gwydr – Bocs ar wahân ar gyfer gwydr - Bob pythefnos

Ie, os gwelwch yn dda	Na, dim diolch
Pob pecyn gwydr o gwmpas y cartref, gan gynnwys: • Poteli o unrhyw liw (e.e. gwin, cwrw neu wirod) • Potiau (e.e. Saws, jam, bwyd babi) • Poteli heb fod yn fwyd (e.e. persawr, hufen dilyn eillio, hufen wyneb) Cofiwch, os gwelwch yn dda: • Gwagiwch y rhain a'u tynnu drwy ddŵr - does dim rhaid iddynt fod yn berffaith lân, bydd golchi sydyn yn ddigon. Gall hylif dros ben a gweddillion lygru eitemau eraill i'w hailgylchu a all olygu na chânt eu hailgylchu. • Gellir rhoi caeadau a chyrcc metel yn eu hôl - caiff y rhain eu tynnu i'w hailgylchu. Mae'r metelau hyn yn wahanol i ganiau/tuniau/aerosolau ac felly cânt eu hailgylchu mewn ffordd wahanol ac mae gosod caeadau/cyrcc yn ôl ar botiau jam a photeli yn lleihau'r posibilrwydd iddynt fynd ar goll yn y broses ddioli. 	Rhowch y rhain yn eich sbwriel cyffredinol: • Poteli farnais ewinedd - Mae'n anodd tynnu'r farnais ac mae'r poteli mor fychan fel eu bod yn cael eu hidlo allan yn ystod y broses ailgylchu Ailgylchwch y rhain yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu Leol • Bylbiau / tiwbiau golau • Gwydr ffenestr (anadweithiol) • Platiau microdon (anadweithiol) • Drychau (anadweithiol) • Deunydd coginio gwydr (e.e. Pyrex) (anadweithiol) • Gwydrau yfed (anadweithiol) • Fas flodau (anadweithiol) • Pethau Seramig (e.e. llestri tegam neu bridd) (anadweithiol) Pam mae hynny? Dydy'r mathau hyn o wydr ddim yn toddi ar yr un tymheredd â photeli a photiau gwydr. Os byddant yn mynd i mewn i'r broses ailgylchu gwydr, gallant achosi i gynwysyddion newydd gael eu gwrthod. Sut mae Gwydr yn cael ei ailgylchu? Anfonir gwydr i gyfleuster prosesu yn Ne Cymru lle mae'n cael ei falu'n ysgyrion cyn ei droi'n wydr ffeibr.

Gwastraff gweddilliol - Bag Du - Bob pythefnos

Ie, os gwelwch yn dda

Pob deunydd na ellir ei ailgylchu:

- Ffilm a bagiau plastig
- Pacedi creision neu bapur lapio melysion
- Cydau bwyd anifeiliaid
- Potiau plastig, tybiau neu blatiau brown neu ddu.
- Polystyren
- Papur /cerdyn wedi ei staenio/sy'n fudr, gyda bwyd, saim neu faw arno.
 - Unwaith y bydd wedi ei faeddu â saim, ni ellir ailgylchu papur oherwydd na ellir gwahanu'r ffibrau oddi wrth yr olew yn ystod y broses ailgylchu.
- Hancesi papur, gwlân cotwm / padiau colur
- Hancesi papur llaith
- Deunydd lapio neu fagiau anrhegion heb fod yn bapur (e.e. deunydd lapio seiliedig ar ffoil)
- Papur wal a phapur addurno
- Poteli farnais ewinedd
- Gwastraff sbwriel anifeiliaid
- Gwastraff hylendid merched
- Gwastraff clytiau babi a deunydd anymataliaeth - fodd bynnag mae Cynnyrch Hylendid Amsugol newydd y gallir ei ailgylchu

Na, dim diolch

Unrhyw beth y gallir ei ailgylchu drwy'r cynlluniau casglu ailgylchu ar ochr y ffordd neu yn eich Canolfan Wastraff ac Ailgylchu leol.

Beth sy'n digwydd i'r gwastraff gweddilliol a gesglir yn Sir Benfro?

Anfonir gwastraff gweddilliol a gesglir yn Sir Benfro i gyfleuster Ynni o Wastraff yn Ne Cymru, caiff y gwastraff ei losgi ac ynni ei gynhyrchu.

Mae'r broses hon yn cynhyrchu lludw yn waelod y llosgydd sy'n cael ei ailgylchu a'i ddefnyddio fel agregiad mewn adeiladu, lludw sy'n cael ei ailgylchu a'i ddefnyddio i drin asidau, asidau Sylffwrig yn bennaf o ddiwydiannau prosesu amrywiol a metelau sy'n cael eu hanfon i'w hailgylchu.

Y llynedd fe wnaeth y cyfleuster hwn ddargyfeirio 99.83% o'r gwastraff a brosesodd o dirlenwi, a chynhyrchu digon o ynni i redeg bylby golau 60W am 500,000 o flynyddoedd ac roedd ei gyfradd ailgylchu yn 19.14%.